

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6CdoPr/1/2024
Identifikačné číslo spisu:	4420205599
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4420205599.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J. F., narodeného XX. Q. XXXX, H. XXX, proti žalovanému Dopravní podnik města Děčína, a.s., Děčín, Dělnická 106, Česká republika, IČO: 62 240 935, o náhradu mzdy a iné, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. TO-11Cpr/23/2021, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 18. januára 2023 sp. zn. 25CoPr/8/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Topoľčany (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 11Cpr/23/2021-174 z 9. júna 2022 vyhlásil, že nemá právomoc vo veci konať a konanie zastavil (výrok I.) a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (výrok II.). Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 161 ods. 1 a 2 a § 316 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) a čl. 4 ods. 1, čl. 5 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 21 ods. 1, čl. 26 ods. 1 a čl. 28 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov občianskych a rodinných veciach; vecne potom záverom o neodstrániteľnej prekážke konania v podobe nedostatku právomoci, pokiaľ v spore s cudzím prvkom žalovaný ako zamestnávateľ má sídlo v Českej republike.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej tiež len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 18. januára 2023 sp. zn. 25CoPr/8/2022 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Mal za to, že súd prvej inštancie rozhodol vecne správne a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil, pričom nešlo súhlasiť s námietkami žalobcu, žeby tu maslo ísť o niektorý prípad existencie právomoci slovenského súdu na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu, keď (o. i.) ani miesto výkonu práce žalobcu nebolo na Slovensku, ale v Českej republike.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktoré spísal a podpísal sám (č. l. 341 - 345 spisu).

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) v zmysle § 35 CSP po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo vydané napádané rozhodnutie odvolacieho súdu a aj ním potvrdené a jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 424 CSP), dospel bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. Na odôvodnenie svojho záveru dovolací súd podľa § 451 ods. 3 CSP stručne uvádza, že jednou z podmienok dovolacieho konania (tu rozumej uskutočnenia meritórneho dovolacieho prieskumu správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. aj súdu prvej inštancie) je povinné (obligatórne) zastúpenie dovolateľa advokátom v dovolacom konaní (§ 429 ods. 1 CSP), dnes (v režime aktuálnej procesnej úpravy účinnnej od 1. júla 2016) navyše zákonodarcom umocnené tiež ďalšou požiadavkou, ktorou je to, že dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

6. Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

7. Podľa § 436 ods. 1 CSP ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 poučený v dovolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

8. Právna norma pojatá do ustanovenia § 436 ods. 1 CSP reprezentuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a vyzýva dovolateľa na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade úplnej absencie alebo nedostatočného poučenia dovolateľa dovolacím súdom.

9. V danom prípade však dovolací súd vo svojom uznesení (napádanom dovolaní) podľa § 393 ods. 1 CSP strany riadne poučil (okrem iného) aj o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom a o nutnosti spísania dovolania a ďalších podaní dovolateľa týmto kvalifikovaným zástupcom s výnimkou prípadov uvedených v § 429 ods. 2 CSP. Napriek uvedenému Okresný súd Nitra uznesením zo 6. júna 2023 č. k. TO-11Cpr/23/2021-375 (vydaným vyššou súdnou úradníčkou) vyzval dovolateľa, aby doplnil svoje dovolanie a predložil súdu splnomocnenie na zastupovanie advokátom v dovolacom konaní v lehote 15 dní s poučením, že ak sa dovolanie nedoplní a pre uvedený nedostatok nebude možné v konaní pokračovať, súd podanie (dovolanie) odmietne.

10. Dovolateľ v reakcii na uznesenie, ktorým ho súd vyzval na odstránenie vád dovolania, vo svojom podaní označenom ako „sťažnosť“, doručenom súdu prvej inštancie 20. júna 2023 (o. i.) uviedol, že žiada o pridelenie zástupcu z radu advokátov na zastupovanie na najvyššom súde.

11. Okresný súd Nitra nato uznesením zo 16. novembra 2023 č. k. TO-11Cpr/23/2021-385 (vydaným súdom) sťažnosť zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by vyššou súdnou úradníčkou vydané rozhodnutie malo byť zmenené alebo zrušené s poukazom na tú skutočnosť, že súd neustanovuje stranám v spore advokátov na zastupovanie v dovolacom konaní. Zároveň doplnil, že v prípade, že žalobcovi nedovoľujú majetkové pomery splnomocniť niektorého z

advokátov na zastupovanie v konaní, má možnosť obrátiť sa s takouto žiadosťou na Centrum právnej pomoci - Kancelária Nitra, so sídlom Štefánikova trieda 26, P. O. BOX 7, 949 03 Nitra, tel. č. 0650 105 100, e - mail: info@centrumpravnejpomoci.sk.

12. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že oprávnenie ustanoviť právneho zástupcu účastníkovi pre súdne konanie patrí v plnom rozsahu do právomoci Centra právnej pomoci (ďalej len „CPP“) zriadeného zákonom č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov. V prípade, že účastník po 1. januári 2012 požiadal súd o ustanovenie právneho zástupcu, súd bol povinný iba odkázať účastníka s jeho žiadosťou na príslušné Centrum právnej pomoci, nemohol však už o takejto žiadosti rozhodnúť, ani účastníkovi právneho zástupcu sám ustanoviť. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že i napriek tomu, že dovolateľ bol (dostatočne) poučený ako má v konaní (v záujme odstránenia vady brániacej vecnému preskúmaniu správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu) postupovať, dovolaciemu súdu do dnešného dňa nepreukázal splnenie podmienky podľa § 429 ods. 1, resp. 2 CSP.

13. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 39/2020 spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom.

14. Obdobne Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, ktoré uverejnil v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľoch, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“ (t. j. „bdelým patrí právo“), predložili v zákonom stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude spĺňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

15. Podľa § 447 písm. e) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

16. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že v prejednávanej veci nebola (nie je) splnená osobitná obligatórna podmienka dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 CSP, pretože dovolateľ nie je v dovolacom konaní zastúpený advokátom a nejde tu ani o dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 CSP (kedy na podmienke podľa odseku 1 nie je nutné trvať). Preto dovolaciemu súdu neostávalo iné, než dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. e) CSP odmietnuť bez toho, aby sa mohol zaoberať vecnou správnosťou napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu (obdobne porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/160/2017 a 4Cdo/10/2018).

17. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.